

**FAKULTET POLJOPRIVREDNIH ZNANOSTI
CENTRALNA POLJOPRIVREDNA KNJIŽNICA**

POVODOM 60. GODIŠNJICE FAKULTETA

Postanak — Razvoj — Sadanje stanje — Perspektiva

POSTANAK

Kod problema »Postanka« sadanje Centralne poljoprivredne knjižice moramo posegnuti još u prošlo stoljeće, naročito u povijest Hrvatsko-slavonskog gospodarskog društva.

Odmah osnutkom Hrvatsko-slavonskog gospodarskog društva na osnivačkoj skupštini u tzv. upravljajući odbor Društva izabran je prof. Antun Šuflij za knjižničara Društva. I stvarno počeli su se skupljati razni materijali, među njima i stručne poljoprivredne knjige i časopisi. Jednom riječi osnovna Društvena knjižnica otvorenog tipa, pristupačna svakome, tko se je zanimao za poljoprivredu i ostalo.

Knjižnica je rasla darovima pojedinaca, ustanova, organizacija (domaćih i stranih) kupnjom itd., kao i sada.

Na godišnjim skupštinama Hrvatsko-slavonskog gospodarskog društva sve do njegovog prestanka posebna je bila točka dnevnog reda o prinovama, odnosno o Društvenoj knjižici. Izvještaji su redovno bili štampani u Gospodarskom listu, sve do njegovog prestanka 1925. godine.

Sadašnji fundus Centralne poljoprivredne knjižnice (časopisi, knjige itd.) iznosi 57.464 jedinice! Među tom materijom najdragocjenija je ostavština Hrvatsko-slavonskog društva. Povijesno i stručno malo je da kažemo dragocjena!!!

Dne 7. II 1946. godine plenum Agronomske sekcije Društva inženjera i tehničara Hrvatske (DITH) donio je značajnu odluku o osnutku sadnje Centralne poljoprivredne knjižnice. Na dnevnom redu aktiva Agronomske sekcije DITH bila je samo jedna točka dnevnog reda. Konstatirano je da trenutno u Hrvatskoj (pretežno u Zagrebu) postoji nekoliko neorganiziranih poljoprivrednih knjižnica, koje bi trebalo ujediniti (organizirati).

Nakon iscrpne diskusije zaključeno je da se sav knjižnički poljoprivredni fond ovakvih knjižica preda Poljoprivredno-šumarskom fakultetu (Poljoprivredi) da isti organizira jedinstvenu poljoprivrednu knjižnicu.

Nekoliko riječi o pojedinim navedenim knjižnicama:

I Knjižnica Hrvatsko-slavonskog gospodarstva društva je u vrijeme svoga djelovanja dobivala i pribavljala poljoprivrednu literaturu (stručnu i

znanstvenu) iz cijelog svijeta, a naročito iz Srednje Europe. To su knjige i časopisi izvanredne povijesne vrijednosti. Mnogo je rariteta (unikata za SFRJ).

Knjižnički fond Hrvatsko-slavonskog društva nakon njegovog ukidanja par puta je selio i polako se je topio. To je bio i jedan od razloga da je došlo do osnutka Centralne poljoprivredne knjižnice.

II Fundus prof. dr Otona Frangeša. Prof. dr Frangeš je poklonio darovnicom od 21. IV 1944. godine značajnu svoju privatnu knjižicu od 2.500 svezaka! Umro 30. VII 1945. godine.

III Fundus Ministarstva poljoprivrede i šumarstva (poljoprivreda). Ovaj fundus ima podugu povijest. Birokracija odjela za poljoprivredu još prije prvog svjetskog rata skupljala je na razne načine znanstvenu i stručnu poljoprivrednu literaturu. To se je nastavilo i iza 1918. god. pa do nove Jugoslavije. Skupljen je brojani i značajan knjižno-poljoprivredni fundus koji je ušao u fond Centralne poljoprivredne knjižnice.

IV Knjižnica bivše Srednje poljoprivredne škole u Križevcima. Osnutkom Poljoprivredno-šumarskog fakulteta prestalo je radom bivše Gospodarsko učilište u Križevcima. Osnovana Srednja poljoprivredna škola (Križevci) i Poljoprivredno-šumarski fakultet (poljoprivreda), za rata Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva NR Hrvatske i sporazumom sa Srednjom poljoprivrednom školom izdvojio je starije (povijesne) poljoprivredne knjige za Centralnu poljoprivrednu knjižicu. Uz fundus Hrvatsko-slavonskog gospodarskog društva ovo je najvrednije u Centralnoj poljoprivrednoj knjižnici.

V Fundus dr h.c.p. Gustav Vichodila je u cijelosti iz Križevaca prenesen u Centralnu poljoprivrednu knjižnicu.

VI Istarski fundus poljoprivredne literature. Knjiga iz Srednje poljoprivredne škole u Poreču (izdanja do 1900), te Poljoprivredne škole u Pazinu i Oblasnog NO za Istru. Ovim fundusom je Centralna poljoprivredna knjižnica obogaćena starijom mediteranskom literaturom.

Prijedlog Agronomске секције DITH-a je prihvaćen na Vijeću Poljoprivredno-šumarskog fakulteta (poljoprivreda) te je tadanje Predsjedništvo vlade NR Hrvatske donijelo odluku o osnutku Centralne poljoprivredne knjižnice dana 21. I 1947. br. 52 S—1947. kao Privremenu odluku o organizacije Centralne poljoprivredne knjižnice Narodne Republike Hrvatske u okviru Poljoprivrednog fakulteta (poljoprivreda).

Znanstveno nastavno vijeće fakulteta donijelo je Pravilnik, koji je u tehničkom smislu i sada na snazi.

SADANJE STANJE

Slika sadanjenog stanja knjižnice prikazuju dvije vrste statistika. Prva vrsta statistike odnosi se na razdoblje 1947—1959. godine, a druga vrsta statistike na razdoblje 1959—1977. godine.

I. Razdoblje — 1947 — 1955. godine

Povećanje fonda publikacija u razdoblju 1947 — 1955. god.

Godina	Broj darovnih publikacija	Broj kupljenih publikacija
1947.	1218	548
1948.	536	971
1949.	516	1077
1950.	1024	1223
1951.	404	931
1952.	277	577
1953.	256	774
1954.	860	900
1955.	503	605

II. Izvještaji 1975—1976:

1974—1975:

1. Posuđivači izvan knjižnice	3542
2. Posuđeno knjiga izvan knjižnice	4280
3. Posuđeno časopisa izvan knjižnice	764
4. Broj posjeta u čitaonici	3014
5. Posuđeno knjiga u čitaonici	3037
6. Posuđeno časopisa u čitaonici	564
7. Broj posjeta s vlastitim materijalom	2736
8. Upisano novih članova	216
Povećanje fonda	
Kupnjom 81 publikacija	
Dar i zamjena 1146 publikacija	1227
Ukupni broj publikacija (30. 6. 1975)	55152

1975—1976:

1. Posuđivači izvan knjižnice	4642
2. Posuđeno knjiga izvan knjižnice	4430
3. Posuđeno časopisa izvan knjižnice	1624
4. Broj posjeta u čitaonicu	3287
5. Posuđeno knjiga u čitaonici	2929
6. Posuđeno časopisa u čitaonici	833
7. Broj posjeta s vlastitim materijalom	2755
8. Upisano novih članova	215
Povećanje fonda	
Kupnja 105 publikacija	
Dar i zamjena 1042 publikacija	
Ukupno 1147 publikacija za razdoblje 30. 6. 1975 — 30. 6. 1976. godine.	
Ukupno publikacija u knjižnici (30. 6. 1976)	56.299

1976—1977:

1. Posuđivači izvan knjižnice	5780
2. Posuđeno knjiga izvan knjižnice	5984
3. Posuđeno časopisa izvan knjižnice	1863
4. Broj posjeta u čitaonici	3635
5. Posuđeno knjiga u čitaonici	3295
6. Posuđeno časopisa u čitaonici	1017
7. Broj posjeta s vlastitim materijalom	2771
8. Upisano novih članova	224
Povećanje fonda	
Kupnja 155 publikacija	
Dar i zamjena 1010 publikacija	
Ukupno 1165 publikacija za razdoblje 30. 6. 1976 — 30. 6. 1977.	
Ukupno publikacija u knjižici (30. 6. 1977)	57.464

Iz navedenih statističkih podataka je vidljiv ponovni porast publikacije za razdoblje 1947 — 1955. godine, odnosno porast prometa u knjižnici za razdoblje 1974—1977.

Centralna poljoprivredna knjižnica Fakulteta poljoprivrednih znanosti Sveučilišta u Zagrebu do sada je služila uglavnom nastavi, ali je bila otvorenog tipa za sve poljoprivredne stručnjake u zemlji.

U rad knjižnice u zadnje vrijeme uvrštena je zamjena znanstvenog časopisa Poljoprivredne znanstvene smotre sa odgovarajućom publikacijom u svijetu i zemlji, čime se uglavnom obnavlja knjižnički fond, time je stupila u žive bibliotekarske kontakte s odgovarajućim bibliotekama u zemlji i svijetu.

Knjižnica je posebna radna jedinica u okviru zajedničkih službi fakulteta.

Stručno rukovodstvo knjižnice je Komisija za izdavačku djelatnost i Centralna poljoprivredna knjižnica.

U budućnosti u ovo tijelo trebalo bi uključiti predstavnike poljoprivredne proizvodnje i Saveza poljoprivrednih inženjera i tehničara Hrvatske (DITH).

Svakako će trebati modernizirati Statut knjižnice prilagođen novim interpretacionim kretanjima u poljoprivredi, pa i u znanstvenom radu u poljoprivredi.

Informacija mr Zvonimira Puškaša

Mr Zvonimir Puškaš v. d. upravitelja poljoprivredne knjižnice na prijedlog, odnosno molbu potpisanog (predsjednik komisije za izdavačku djelatnost CPK — Centralna poljoprivredna knjižnica podnosi pismenu verziju (informaciju) o radu ove biblioteke u budućnosti.

Može se reći da se CPK nalazi pri kraju svog tradicionalnoga djelovanja. Integracijski procesi znanstveno-istraživačkih poljoprivrednih ustanova i s tim u vezi povećani broj znanstvenih i stručnih informacija, zatim dugo očekivana pojava nove i na suvremenim načelima informiranja temeljene Nacionalne i Sveučilišne biblioteke, kao i potreba uvođenja suvremenih metoda i tehnike bibliotekarstva zahtijevaju odgovarajuće materijalne i organizacijske promjene u radu CPK.

Razumljivo je, da sve to postaje aktualno pod pretpostavkom da se CPK razvija i dalje kao **specijalna poljoprivredna knjižnica** — izvor znanstvenih i stručnih informacija unutar poljoprivredne struke. U predstojećim godinama javit će se problem novih prostorija CPK, a s tim u vezi i stvaranje koncepcije (modela) razvoja. Problem nije samo u fizičkoj izgradnji novog poslovnog prostora, već i u stvaranju koncepcije (modela) djelovanja i organizacije.

Specijalna biblioteka treba se razvijati sve više od posudbe u referalnu biblioteku. Problem brzog pronalaženja informacija povezuje se s formiranjem dinamičnog bibliotečnog fonda (priručnici, rječnici, bibliografije, enciklopedije, statistički izvještaji itd.), te uvođenjem nekonvencionalnih metoda, tehnike rada, sve do uključivanja — u daljnjoj budućnosti — modernih elektroničkih sredstava.

CPK treba postati jezgra informacijske službe poljoprivredne struke Hrvatske s daljnjim tendencijama uključivanja sve do svjetskog sustava znanstvenih i stručnih informacija npr. AGRIS — Međunarodni sistem za informacije iz poljoprivrednih znanosti i tehnologije. Osim navedenih pitanja u vezi razvoja CPK javit će se i mnoga druga. Financiranje jedne takve suvremene informativne ustanove postat će problem šire poljoprivredne struke Hrvatske, a ne samo sadašnje matične ustanove — Fakulteta poljoprivrednih znanosti u Zagrebu.

L I T E R A T U R A

1. **Kovačević J.:** Društvena i stručna uloga Gospodarskog lista u 14 stoljeća, Agronomski list, XLI: 166—170, Zagreb, 1978.
2. **Kovačević J.:** 120 godina izlaženja Gospodarskog lista (120th Anniversary of the Farming Review publication). Sveučilišni vjesnik, VII, 1—40, Zagreb, 1961.
3. **Kovačević J.:** Povodom desetogodišnjice inicijative društva agronoma u vezi osnivanja Centralne poljoprivredne knjižnice NR Hrvatske. Agronomski glasnik, VI, 6: 365 — 360, Zagreb, 1956.
4. **Kovačević J.:** O 110 godišnjici »Gospodarskog lista« Agronomski glasnik, II, 1—2: 18—19. Zagreb, 1952.
5. **Kovačević J.:** 120 godina izlaženja Gospodarskog lista. Sveučilišni vjesnik, VII, 1—4, Zagreb, 1961.
6. **Račić S.:** Centralna poljoprivredna knjižnica NRH (The Central Agricultural Library — Zagreb) Spomenica povodom 40 godišnjice Poljoprivrednog fakulteta 1919—20—1950—56. Zagreb, 1960.